

Margareth Hol

EILAND VROUW

UITGEVERIJ VILLAGE

EILANDVROUW

EILANDVROUW

Margareth Hol

ISBN 9789461852243

Ook verkrijgbaar als eBook

1e druk augustus 2018

Vormgeving: Eric Jan van Dorp

Omslagfoto: Margareth Hol

Uitgeverij Village

een imprint van VanDorp Uitgevers

Postbus 42

3956 ZR Leersum

www.vandorp.net

info@vandorp.net

Copyright©2018 Uitgeverij Village / VanDorp Uitgevers

Copyright©2018 Margareth Hol

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd in welke vorm dan ook zonder uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van de uitgever.

Margareth Hol

EILAND VROUW

UITGEVERIJ VILLAGE

Wild Geese

You do not have to be good.

*You do not have to walk on your knees for a hundred miles
through the desert, repenting.*

*You only have to let the soft animal of your body love what it
loves.*

Tell me about despair, yours, and I will tell you mine.

Meanwhile the world goes on.

*Meanwhile the sun and the clear pebbles of the rain are moving
across the landscapes,*

*Over the prairies and the deep trees, the mountains and the
rivers.*

*Meanwhile the wild geese, high in the clean blue air, are hea-
ding home again.*

*Whoever you are, no matter how lonely, the world offers itself
to your imagination,*

calls to you like the wild geese, harsh and exciting

over and over announcing your place in the family of things.

Mary Oliver

Inhoud

Proloog	9
Ballyduff, An baile dubh, een zwart dorp	17
Branwen	29
Dungarvan, Dún Garbháin	33
Zonnebloem	35
Mount Mellery Abbey, Cappoquin	39
Waterlelies en libelles	41
Ballygriffin	45
Gevion	47
Ardmore, Aird Mhór, grote hoogte	57
In Blackwater Woods	61
Aghna	65
I chochall mo chroi	69
In het diepst van mijn hart	69
If you keep doing what you're doing...	71
The Bumblebee cannot fly...	75
Groei met Grow!	79
One with the buffalo, one with the bear...	83
Ik ben een pelgrim!	87
Samsara	89
Pelgrim	93
Broeders! Brú na Cruinne in Carrick on Suir	97
Valentia eiland, Tetrapod	101
Ballinskellig	105
Kerry mannen	107
Beannacht, Blessing from John O'Donohue	110
Skellig Michael, Sceilig Mhichil	113
Zilt	119
Spring!	129
Epiloog	131
Nawoord	133

Proloog

Zeepaardjes grijpen zich met hun staart vast aan wieren, zeegrassen of koralen. Zo kunnen ze meedeinen met het water.

De bestuurder van de watertaxi springt soepel op de steiger. Hij houdt de lijn van de boot in zijn hand en steekt zijn andere naar mij uit. Ik geef hem eerst mijn koffertje aan en laat me daarna door hem op de kant trekken. Als ik het hout onder mijn voeten voel is het alsof ik thuiskom.

Ik loop het pad af en kijk nieuwsgierig om me heen. Ik ben nu al blij dat ik de uitnodiging van mijn zus om met haar mee te gaan naar dit eiland heb aangenomen.

Terwijl ik over het lange pad loop ruik ik de zee waar ik net nog in volle vaart over heen gevaren ben. Mijn favoriete geur. De watertaxi is al snel een klein stipje. Ik zie een haven vol vissersboten in allerlei soorten en maten. Vissers met zwemsuits aan lopen heen en weer en roepen naar elkaar. In het water deinen de boten vredig heen en weer. Meeuwen cirkelen rond en duiken naar beneden om vis uit het water te halen.

Anna, de vriendin van mijn zus, verblijft elk jaar een aantal maanden op dit eilandje aan de Portugese kust. Culatra, ik had er nog nooit eerder van gehoord. Anna heeft er een minnaar. Niet van het eiland,. Geen visser, wat de meeste bewoners hier zijn. Een tweede huiseigenaar. Hij is zelfs niet Portugees. Maar desondanks klinkt het me als 'zout op mijn huid'. Ik neem de uitnodiging met beide handen aan. Hoop op wat zon. Dat is al voldoende, aan 'zout op mijn huid' ben ik nog niet toe.

Er zijn nog twee vriendinnen van Leony. Wij huren het beneden appartement van een van de eigenaressen van restau-

rant Janoca. Anna huurt al jarenlang een huisje aan de rand van de bebouwde kom. Haar terrasje heeft vrij zicht en dat is altijd een pluspunt, zeker hier. Voor mij is het summum dat er ooievaars op steenworp afstand voorbij schrijden, al moet je dat steenworp niet serieus nemen natuurlijk.

Al snel hebben we ons het eilandleven eigen gemaakt. Ik voel me beter dan ik me in lange tijd heb gevoeld. Het is goed om even los te zijn. Vrij. En het is fijn om met een stel vrouwen van zekere leeftijd op te trekken. Want die hebben allemaal hun verhaal. Hun eigen krassen in de ziel. Daar hoeft je het niet over te hebben, dat weet je van elkaar.

Na de koffie 's morgens op het terras van Janoca gaan we meestal naar het strand. We slenteren over het hoofdpad dat net als andere paadjes uit betonnen platen bestaat. Het eiland is een grote zandvlakte. De meeste huizen zijn van beton. Een groot aantal heeft asbest platen als dak.

We kuieren ongehinderd het pad af. Gemotoriseerde voertuigen zijn niet toegestaan en dat maakt het weldadig rustig. De vogeltjes die in kooitjes aan de muren hangen fluiten met hoge trillers en hippen heen en weer. Ik maak me altijd een beetje zorgen of het niet te warm voor hen is, zo in de volle zon. Aan de waslijnen hangen opmerkelijk veel trainingsbroeken te wapperen. Her en der versiert een uitbundige bougainville een muur, maar verder bestaan de tuintjes voornamelijk uit zand.

Aan het eind van het pad stap je op de loopbrug die over de lagune gebouwd is. Bij hoogtij loopt het water eronderdoor. Er groeit van alles in de lagune; grassen, kerrieplanten maar ook distels. Mijn favoriet is de blauwe zeedistel. Vanuit de verte lijken het verdorde planten, maar hoe dichterbij je komt, hoe mooier ze worden. De bloemen ogen als bolletjes, blauwpaars zijn ze en ze worden ondersteund door vijf puntige blaadjes die er als een ster omheen gedrapeerd zijn. Zilvergrijs met een zweem van groen en blauw. De glans op de stengels en het

blad weerkaatsen de kleuren van de zee. Vooral als de zon erop schijnt, weet je welke kleuren worden bedoeld met zeegroen en azuurblauw. Hier is de zee aan het begin groen en zo helder dat je het zand ziet liggen. Hoe dieper je komt, hoe donkerder het blauw. Het donkerblauw van de Atlantische Oceaan.

Zodra we bij het strand zijn, plof ik in het zand. Anna gooit haar kleren op een hoop en schrijdt vervolgens in haar blote niks over het strand. Ze heeft een hele mooie loop. Kaarsrecht. Haar zware borsten gaan nauwelijks heen en weer. Elke stap lijkt heel bewust te worden gezet. Zij is op zoek naar platte steentjes. Ze zijn antraciet van kleur en hebben verschillende tekeningen. Sommige zijn geaderd met gelige lijnen. Anderen hebben zelfs ronde prints van een zacht mosgroen. Tijdens haar verblijf maakt ze daar kettingen van. Op haar terrasje staat een grote tafel waarop alle gevonden steentjes liggen uitgesteld. Er zijn prachtexemplaren bij. Ze maakt de hangers van rubber. Anna huurt al jarenlang hetzelfde huisje aan de rand van het bewoonde deel. Omdat zij Portugees spreekt is zij helemaal ingevoerd in het eilandbestaan en op de hoogte van allerlei *ins and outs* van de bewoners.

Mijn zus vleit zich naast mij in het zand om zich door de zon te laten verwarmen, het is aangenaam warm. Alexandra probeert de kou van het zeewater te trotseren. Ik schep mijn hand vol met zand en laat het zachtjes door mijn vingers glijden. Kleine korreltjes vangen en weerkaatsen zonlicht en glinsteren het terug.

Even later loop ik langs de vloedlijn, op zoek naar stukjes drifthout en schelpen. Loes loopt een stuk voor mij uit. Zij heeft haar slag al geslagen toen we langs de huizen liepen. Daar vond ze stukjes van tegels in het zand. Portugese tegels, Azulejos, zijn beroemd.

Als we terugkomen bij ons huisje stallen we onze schatten op de tafel uit. Het oogt als een waar stilleven. De tegelscherven kleuren mooi bij de schelpen en het knalblauwe touw dat

ik gevonden heb. We laten het de hele week liggen en vullen de verzameling elke dag aan met onze nieuwste aanwinsten. Leony heeft vetplantjes gestekt en verdeelt ze over lege waterflessen die ze heeft gehalveerd en daarna met zand heeft gevuld. Ze maakt ze af met stukjes hout en schelpjes. Zij heeft zich tot doel gesteld om het terras van Anna tot een tuintje om te toveren.

Omdat het terras nogal ingesloten ligt besluiten we een tafeltje en stoeltjes naar de zandstrook achter het huis te dragen. Het is maar een klein stukje over het betonnen paadje dat langs het huis loopt. 'Ons eigen terrasje met uitzicht op zee, wat wil een mens nog meer?' vraag ik me af. '*Vinho verde!*' roept Alexandra terwijl ze met een elegant gebaar de fles ontkurkt. De bubbeltjes schuimen tot aan de rand van de glazen.

Moet je ook vriendinnen recht in de ogen kijken als je bang bent voor zeven jaar slechte seks? Of doe je dat alleen bij je partner?

Ik merk dat ik sinds de dood van Harry mensen nog steeds niet recht aankijk. Het eerste jaar dacht ik dat iedereen het kon zien. Vooral daar. In mijn ogen. Alsof ze ongefilterd bij mij naar binnen konden kijken. Ik heb wat keren gewenst dat ik de onzichtbaarheidsmantel van Harry Potter in handen kreeg! Het voelde alsof ik geen enkele beschermende laag meer om me heen had. Geen huid, geen haar. Geen kleren.

Nooit eerder heb ik zo bewust, zo goed voor mezelf gezorgd. Ik ben onder die oerkrachtige façade van sterke vrouw nog maar voor een ding bang; mezelf te verliezen.

'*Cheers*, op Culatra!'

Ik vind het fijn om in mijn eentje over het eiland te struinen. De ene keer zoek ik de stilte op, de andere keer het vissersgedruis.

In de bootjes zijn vissers een vangst aan het voorbereiden of aan het opruimen. Als ik weer eens in gedachten verzon-

ken een visser passeer die zijn netten aan het boeten is, wenkt hij naar mij. Hij buigt zich naar mij voorover en drukt iets in mijn hand. Het is een zeepaardje! Dood en opgedroogd. ‘*Muito obrigada*,’ zeg ik. Met het zeepaardje in mijn hand loop ik verder. Ik voel het geharde schildje en de ribbeltjes onder mijn vingers. Een glimlach om mijn mond.

De *locals* leven een ander leven. Het is hen aan te zien dat dat ruig is. Verweerde koppen. Veel mensen missen een tand. Er wordt hier nog stevig gerookt en een biertje staat met stip op één als dorstlesser. De hele dag door.

Als je met de ferry op Culatra aankomt word je aandacht direct naar de haven getrokken. De bootjes met felgekleurde toeters en bellen. De meeuwen die in grote getalen rondcirkelen. Het valt op dat ze hun bekende roep niet laten horen. Dat dwingende geluid, dat ook wel lijkt op hard lachen. Maar er is hier zoveel te eten, dat ze geen kík geven. Ik mis het eigenlijk wel. Voor mij klinkt het naar zee! Ik houd van meeuwen.

Naast de haven liggen houten vissershutten. Rondom een grote verzameling van netten, plastic, kratten, troep.

Ons stamrestaurant is Janoca. Uren toeven we op het terras daar. Het wordt door drie zussen gerund, om de beurt zijn ze een week verantwoordelijk. Maar ze zijn ook vaak alle drie aanwezig. Met name ‘s middags. Dan is het dobbelen geblazen. Hun moeder is vaak van de partij en meestal nog wat anderen van het eiland. Het lijkt wel een vrouwencafé. Behalve het geluid van de rollende dobbelstenen hoor je hun schelle stemmen. Wij moeten onze stemmen verheffen om elkaar te verstaan. De *vinho verde* smaakt zo ontzettend lekker in deze setting. Om het helemaal ultiem te maken bestellen we er *clams* bij. We zien hoe die bij eb geplukt worden op de droogvallende platen. Heel veel mensen verdienen op deze manier een centje bij. Als je op het eiland loopt worden ze je, verpakt in een plastic zak, voor een paar euro aangeboden. Maar wij zijn te lui om ze zelf klaar te maken en bestellen ze vrijwel dagelijks in

het restaurant. De kokkels worden in olijfolie gebakken met veel knoflook en daarna afgeblust met citroensap. Een handvol koriander erover en een mandje met brood erbij maken het af. Ik weet niet wat ik lekkerder vind; het lospeuteren van de schelpdiertjes en ze opslurpen, of het happen in het in olie gedrenkte brood.

Als je van de grote steiger afkomt loop je recht tegen een witgekalkt kerkje aan. Op een avond zien we een lange stoet van vrouwen daar naar toelopen, terwijl de klok aan het luiden is. Het luiden houdt maar aan en uiteindelijk kunnen Alexandra en ik de roep niet weerstaan en lopen we achter de vrouwen aan naar binnen. Het is eenvoudig ingericht met een beeld van Fatima naast het altaar. Een van de vrouwen begeeft zich naar het kathedr en begint iets op te dreunen. Iedereen valt in. Behalve Alexandra en ik natuurlijk. Later horen we dat zij de rozenkans hebben gebeden. Uiteindelijk worden we meegezogen in de mantra en doen we gewoon mee, al hebben we geen idee wat de klanken die we uitbrengen betekenen.

Ik voel de vibratie van de monotone cadans terugkaatsen van de dikke kerkmuren. Eerst wil ik nog ongezien weg proberen te komen, maar uiteindelijk geef ik me eraan over.

We komen met droge kelen weer terug in Janoca, waar de anderen nog steeds bij elkaar zitten. Ik moet nodig naar de wc en ik zit nog niet of het licht gaat al weer uit. Je moet met grote armbewegingen zwaaien om het weer aan te laten floepen. We komen altijd lachend van de wc. Want zo vaak zit je daar niet zwaaiend op.

Een Engelsman waarmee ik jaren later bevriend raak, vertelt mij over zijn ervaringen een jaar of dertig geleden, toen hij drie jaar op Culatra heeft gewoond. Hij herinnert zich het restaurant vooral als kroeg. 'Een kroeg zo mooi als je nog nooit gezien hebt, zelfs niet in een film,' vertelt hij. Een ronde, houten bar met krukken eromheen. Ook de klapdeuren waren van hout. Als ie vol was dan gingen de deuren dicht. Janoca was de

eigenaar en stond achter de bar. De mannen waren op zee of in die kroeg. Cowboys van de zee.' De Engelsman vertelt ook dat hij toen veel klappen heeft gekregen van de locals. Maar na een tijdje hadden ze hem wel geaccepteerd. Het is wat dat betreft een hechte vissersgemeenschap. Dat blijft! Culatra is ooit als leprakolonie gesticht en er schijnen nog steeds afstammelingen van die eerste bewoners op het eiland te wonen.

Het lijkt me helemaal niet erg om naar Culatra verbannen te worden, maar dan wel zonder lepra uiteraard.

Op de dag van vertrek hangt er 's ochtends vroeg een dichte mist. Anna brengt me tot aan het begin van de steigerbrug. Bijzonder dat je in zo'n korte tijd zo vertrouwd kunt raken. Het was sowieso een bijzondere week. Anna zegt dat het komt omdat we allebei eilandvrouwen zijn.

We omhelzen elkaar en zeggen gedag. Ik loop de brug op, met mijn koffertje achter me aan hobbelen. Op de houten relingen van de brug zitten zeemeeuwen dicht naast elkaar, zover ik kan kijken. Wat zijn ze groot! Ik voel me als Amphirite. Zeemeeuwen zijn mijn favoriete vogels, al begrijp ik nu niet waarom, als ik naar hun venijnige oogjes kijk. Als ik langloop, vliegen ze op. Nadat ik gepasseerd ben, keren ze weer statig op hun plaats terug. De mist sluit alle andere indrukken buiten en ik ben door stilte omgeven. Ik hoor alleen de vleugelslag van die grote, witte vogels als ze opvliegen. Het is een magisch moment en ik geniet van elke stap die ik langs deze erehaag zet. Ik buk me om een veer op te rapen die ik op de steiger zie liggen en loop met de veer in mijn hand verder. Het voelt alsof ik in een deken loop. Een deken van piepkleine waterdruppeltjes, die zachtjes mijn huid beroeren en mij bedekken met een ragfijn sluiertje dat vrijwel onzichtbaar is. Ik blijf even stilstaan om deze bijzondere ervaring tot me door te laten dringen. Die meeuwen. Het is filmisch! En dit staat ergens voor. Maar waarvoor? Ik heb altijd het gevoel dat meeuwen mij roepen. Deze zijn echter stil. Het enige dat ze laten horen is hun vleugelslag.

Het gevoel van betovering verdwijnt pas als ik op het plankier stap, waar de veerboot die de schoolkinderen in alle vroegte naar het vasteland zal brengen, al klaarligt. In de dichte mist varen we naar de overkant. De kinderen hebben oordopjes in of zijn verdiept in hun telefoon, zoals ik verdiep ben in mijn eigen gedachten. Hoe heerlijk zou het zijn om op zo'n eiland te wonen. Een simpel bestaan te leiden. Van zon, zee en zen.

Ballyduff

An baile dubh, een zwart dorp

In een parallel universum, op een groter eiland, in dezelfde oceaan.

De eilandvrouw bukte zich om een veer op te pakken die in het natte gras lag. Ze droeg een mand en pakte de veer met haar vrije hand, veegde hem af aan haar omslagdoek en stak hem achter haar oor. Faincha kwam naar het hek gedraafd en stak haar massieve hoofd over het hek zodat de zij haar kon aaien. Het paard duwde haar neus tegen haar hand waarop zij die over het hoofd van het dier legde en met haar duim de zachtheid van de bovenlip voelde. Zachtjes streelde ze de paardenneus en zoals altijd onderging Fianche dit ritueel geduldig. De eilandvrouw werd op haar beurt rustig van het contact met Fianche. Ze hield van dit indrukwekkende paardenlijf, dat meer kracht dan elegantie uitstraalde. Ze hield van dit stoere paard met haar witbehaarde lijf en witte manen. Het was vrij zeldzaam, een witte Shire. Maar Harry en zij hadden er één kunnen kopen van hun burens. Ze gleed met haar hand over de ruwe haren van de paardenhals en gaf wat zachte klopjes. Het paard bleef nog steeds roerloos staan, alsof ze bang was om door een beweging het stelen te stoppen. Toch was dat wat er uiteindelijk gebeurde. Ze had groenten nodig voor haar soep en ze liep met haar mand naar de verderop gelegen groententuin om er een kool, wat wortels en een bosje selderij uit de grond te gaan halen.

Op de terugweg liep ze weer langs Fianche, dit keer om haar een wortel te geven. Ze wilde Grady en Grainne roepen, maar bedacht zich toen ze zag hoe die achter elkaar aan het rennen waren. Het stuk land was gelukkig groot genoeg om

Fianche te laten grazen en om de honden te laten stoeien en rennen. Dat hadden ze nodig. En vandaag was het eindelijk weer eens een keer droog, ze zou ze lekker buiten laten.

Ooit was zij samen met haar man naar dit eiland gekomen. Ze kwamen allebei van het vlakke land, twee zeeën terug naar het oosten. Sinds haar man kort geleden was overleden, woonde ze samen met haar honden en paard halverwege de berg. In het midden van nergens. Haar gezicht was wat rozig, met rimpels rond haar ogen en haar mond. Haar neus was prominent in het midden aanwezig. Toch was haar uitstraling zacht. Haar blonde haren waren dik en haar struise verschijning was een vertrouwd beeld geworden in het dorp. Ballyduff lag aan de rivier Blackwater.

De ogen van de eilandvrouw waren saffierblauw en weerspiegelden haar verlies. Ze weerspiegelden ook nog iets anders. Iets wat ze nog maar kort bezig was te verkennen.

Haar man en zij waren direct als een blok voor de *cottage* met de lap grond gevallen. In *the middle of nowhere*. Ze moest om die uitdrukking lachen, maar ze vertelde het er altijd bij als ze hun woonomgeving beschreef.

De *cottage* was witgekalkt en had een leistenen dak, waardoor het er vriendelijk uit zag. De grond was onderverdeeld in een tuin met appelbomen, een groententuintje en een weide. De grond liep af want het huis lag op een heuvel. Beneden stroomde een grote rivier. Het uitzicht was prachtig en altijd anders. Zij vond de vallei het mooist aan het eind van de dag, vlak voor de schemering inviel. De dalende zon belichtte dan telkens een ander veld aan de overkant en in de tijd na het oogsten leken de velden wel van goud. Ze hadden elkaar daar eindeloos op gewezen, het was iets wat nooit verveelde; het wisselende kleurenspeel van het landschap.

Toen ze binnenkwam zette ze de mand met groenten op het aanrecht, om te wassen en te snijden. Ze trok voorzichtig de veer uit haar blonde haar en liep naar de vensterbank

waar een glazen flesje gevuld was met kleine, witte veertjes. Uit een grotere pot, die ook op de vensterbak stond, staken grotere veren. Die waren bruin-, grijs- of zwart- met wit. De meesten daarvan had ze in Ardmore gevonden. Boven op de kliffen. Het was haar niet altijd duidelijk waar de donzige witte veertjes vandaan kwamen die ze in de tuin vond. Er kwamen talrijke vogeltjes op de door haar gemaakte voederplaats af. Veertig had zij er laatst geteld! Maar de grote veren kwamen onmiskenbaar van meeuwen. Van grote zeemeeuwen.

Ze had er al heel wat gevonden na zijn dood. Het leek wel alsof de veren tekens van hem waren. Alsof hij ze uit de hemel liet dwarrelen en voor haar voeten neer liet komen. Ze had er inmiddels zoveel dat ze er iets moois van wilde maken.

De eilandvrouw liep naar de grote, koperen ketel die boven het vuur hing dat altijd brandde. Zomer en winter gelijk. Uiteindelijk was dat haar belangrijkste taak geworden; het brandend houden van het vuurtje. Ze gooide de groenten die ze net gesneden had in de soep en snoof de kruidige geur op die met de vrijkomende dampen meekwam. In de ketel borrelde altijd een soep. Elke dag opnieuw vulde zij de soep aan met wat voorhanden was. Groenten, kruiden, granen en aardappelen zorgden voor een voedselrijke maaltijd. Iedere dag opnieuw.

Ze sprokkelde hout als zij met haar honden naar boven wandelde. Terwijl Grady en Grainne voor haar uit sprongen, bukte zij zich voor elk takje of dennenappel. Die gooide ze in haar mand en als de mand vol was zette ze hem aan de kant, om hem op de terugweg weer op te pakken. Ze wilde elke dag een lange wandeling maken omdat de honden dat nodig hadden, daarom liep ze altijd tot aan het plateau. Vandaag kon ze de bergtoppen van de Knockmealdown Mountains zien liggen. Ook al scheen de zon, het was altijd fris hier. Heel vaak tintelde de wind op haar wangen en rond haar oren. Ze trok haar doek dan wat strakker om haar hoofd. Ze vond de kou niet aangenaam. Het was alsof haar lichaam er op reageerde.

Nog erger vond zij de kilte die in haar slaapkamer heerste. De slaapkamers waren te ver van het vuur verwijderd en in de kasten rook het naar schimmel en vocht. Als ze 's ochtends opstond was ze helemaal stram en stijf. Vanaf dat ze hier woonden hadden ze geprobeerd het huis goed te verwarmen, maar het was hen niet echt gelukt. Alleen de kamer waar het vuur brandde was warm en daarom bracht zij daar de meeste tijd door.

Het hout liet zij drogen in een hok dat haar man speciaal daarvoor gebouwd had. De boer die zijn schuren naast haar land had bracht haar elke winter een vracht gehakt hout. Toen haar man nog leefde had hij dat altijd gedaan, houthakken. Met veel plezier hakte en kliefde hij de stammetjes in brandklare stukken. Zij was bang dat hij uit zou schieten met de bijl en ze liep altijd weg op het moment dat het hakken begon. 'Dat is iets voor mannen,' verdedigde zij zich dan. Het was een van de dingen die ze niet zelf was gaan doen nadat hij was overleden.

De eilandvrouw begon haar dag met het poetsen van het huisje. Eerst hing ze kleden en dekens buiten in de frisse lucht. Soms was het alsof ze de oceaan kon ruiken. Het was een van de redenen dat zij zo van dit land hield. Die schone lucht met de zilte ondernoot.

Daarna veegde ze alle vloeren en was elke dag opnieuw verbaasd hoeveel stof en hondenharen er beland waren op de houten vloeren. Als ze alles had opgeveegd en naar buiten liep om dat vuil weg te gooien, begonnen Grainny en Grady al onrustig om haar heen te draaien. Als ze haar omslagdoek omdeed en naar het hek toeliep waren ze niet meer te houden en renden ze haar met grote sprongen voorbij. Omhoog, het rotsachtige pad naar boven op. Links lag de grote weide van haar buurman en rechts een dennenbos waarvan de onregelmatige grond bedekt was met een dikke laag mos. Als ze niet voldoende takjes vond op het pad, dan ging ze het bos in. De zachte ondergrond lag ermee bezaaid en haar mand was in *no time* gevuld. Die

gebruikte ze altijd als basis voor het haardvuur.

Het mooiste moment van de dag brak wat haar betrof aan als zij eenmaal thuis was en verder kon werken aan haar dierbaarste project ooit. Ze had na de dood van haar man wanhopig gezocht naar een manier om hem te eren. Om hem bij haar te houden. Om iets te maken waardoor niet alleen zij, maar ook anderen geraakt zouden worden. Het moest iets zijn waar mensen stil van werden. Wat zo mooi was dat ze onder de indruk zouden zijn.

Wat een fijn mens was hij toch. Geweest. Mooi. Dapper. Stoer. Sterk. Ze zuchtte.

Daarom werkte zij met veel plezier aan dit wandkleed. Hij had een weefgetouw voor haar gemaakt toen ze pas getrouwd waren. Vol trots had hij haar meegetroond naar de kamer. Het was op haar verjaardag en hij had haar gevraagd het laken eraf te trekken. Ze was er zo ontzettend blij mee. Niet alleen maar omdat zij nu een goed werkend weefgetouw had, in plaats van het gammele geval dat inmiddels in het haardvuur was opgestookt. Maar vooral omdat zij telkens als zij achter het getouw plaatsnam dezelfde gelukstinkel voelde die ze had gevoeld toen ze het had gekregen. Voor haar maakte dat het gemis dragelijk; die ontelbare herinneringen aan mooie momentjes. En het mooie was dat naarmate ze hem langer moest missen, er steeds meer herinneringen bij kwamen. Steeds meer 'gewone' momenten die kostbare pareltjes werden in het licht van de onoverkomelijke wetenschap dat ze voorbij waren. En nooit meer terug zouden komen.

De eilandvrouw trok een draad uit een van zijn meest favoriete truien. Een donkerblauwe. Ze voelde weerstand toen ze de draad voorzichtig uit zijn starre positie trok. Ze gaf een rukje totdat de draad zich overgaf en zich soepeltjes om het klosje wond. Haar duim en wijs-en middelvinger hadden inmiddels een eeltaag van alle draden die ze al tot bolletjes gedraaid had. Er was geen sok gespaard gebleven. Ze wilde deze wol echter

niet direct gebruiken en pakte de mand die naast het weefgetouw stond. Ze graaide er met haar hand in en trok er een reep stof uit. Ze liet het zachte katoen door haar vingers glijden. Zijn verwassen, gestreepte pyamabroek! Met een glimlach begon ze de stof in het gat van haar houten plankje te duwen. Ze hield van het directe effect van het weven. De pyamastrook zou een lichtblauw lijntje in het geheel geven. Met vaste hand zigzagde ze het plankje om de voorgespannen draden. Als ze een baan getrokken had, duwde ze de stof even goed naar beneden met het riet. Ze had ervoor gekozen om voor de verticale draden schapenwol te gebruiken. Langzaam maar zeker ontvouwde zich een kleed in rustieke tinten. Blauw en grijs overheersden en dat was geen toeval, want daar had hij het meest van gehouden. Het oranjebruin van zijn geliefde tweedjasje was de meest opvallende kleur. Het tweed kwam uit Ierland, maar toen zij dit jasje hadden gekocht waren zij daar nog nooit geweest. Dat gebeurde pas twee jaar later. En nog eens drie jaar later waren zij twee zeeën overgestoken om er te gaan wonen. Wat konden levens onverwachte wendingen nemen!

De *cottage* lag zo'n 150 meter boven het dorp. Bij helder weer ging de eilandvrouw 's avonds onder de sterrenhemel staan, als ze de honden naar buiten liet voor een laatste plas. Bij volle maan kon ze de contouren van de bomen zien die het land begrensden. Soms was het licht van de maan zo sterk dat de rivier beneden in het dal erdoor belicht werd. Het was dan alsof er een zilverkleurig lint door het landschap liep. Meanderde. Ze hield van dat woord, meanderen. Omdat de klank en de betekenis zo harmonieus samen vielen. Bij 'meanderen', kon je niet aan iets hoekigs of rechts denken, dat was gewoon onmogelijk.

Hoe klein en nietig ze zich ook voelde onder de duidelijk te onderscheiden sterrenstelsels, ze kon het niet laten om haar nek zover mogelijk naar achter te strekken om te zien hoeveel sterren ze kon waarnemen en hoelang ze die onnatuurlijke

houding vol kon houden. Ze gaf zich graag over aan het zicht op de sterren. De Steelpan en de Poolster vormden haar vaste ankerpunten. Ze probeerde haar geest samen te laten vallen met het oneindige niets. Dat lukte maar ten dele. Er kwam altijd wel een gedachte bij haar op. Al was het maar dat ze dat ze slechts een heel klein stipje was, daar midden in haar tuin, onder die veelheid aan fonkelende sterretjes in dat oneindige heelal.

Heel af en toe zag ze een vallende ster en wenste ze dat haar aloude droom nog eens uit zou komen. Die droom om aan zee te wonen. Altijd omringd te zijn door het geruststellende geluid van de branding. Altijd die zilte lucht in kunnen ademen. Die prikkelende, zilte zeelucht.